

ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ: ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Οι Langer (1957), Eisner (2002) και MacLean (2008)

έδειξαν ότι η τέχνη είναι μια έκφραση της φαντασίας μας. Με αυτή την έννοια, οι δάσκαλοι καλλιεργούν την τέχνη σε μαθητές με αναπηρίες, έτσι ώστε οι ικανότητές τους, να αναπτύσσονται στο επίπεδο της φαντασίας αλλά και της συνείδησης.

Ένας **τρόπος προσέγγισης** της σπουδαιότητας της τέχνης στη ζωή των παιδιών με αναπηρίες είναι μέσω της **μελέτης της σημειωτικής**.

Η τέχνη είναι μια φωνή που μπορεί να μετατραπεί σε ένα **θεραπευτικό σημειωτικό εργαλείο** για τη μάθηση και τη γνωστική ανάπτυξη ενός παιδιού με αναπηρία, ειδικά στους τομείς της επικοινωνίας και της κοινωνικοποίησης.

Τα Σημεία χρησιμοποιούνται για τη γεφύρωση της τέχνης με την αναπηρία.

Η σημειωτική θεωρείται εργαλείο έκφρασης στα χέρια των παιδιών.

Η σημειωτική αφορά τη δημιουργία και τον προσδιορισμό των εννοιών με τη χρήση σημείων ή συμβόλων.

Σημεία : Είναι «σύμβολα» που λειτουργούν σε δύο επίπεδα, στο επίπεδο δηλαδή των «σημαινόντων» (μορφή ή αλλιώς «σημειακός φορέας») και των «σημαινομένων» (σημασία ή αλλιώς «νόημα»)

Είναι σημαντικό λοιπόν οι εκπαιδευτικοί να γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν την τέχνη ως σημειωτικό εργαλείο και πως αυτό μπορεί να μεταμορφώσει τις εμπειρίες των παιδιών με αναπηρία.

Ανταπόκριση στην τέχνη: παιδιά με ειδικές ανάγκες

Ορισμένα παιδιά ανταποκρίνονται με διαφορετικό τρόπο στα καλλιτεχνικά υλικά.

Τα παιδιά αναπτύσσουν ποικίλους τρόπους επικοινωνίας και έκφρασης των επιθυμιών και των συναισθημάτων τους μέσω των καλλιτεχνικών υλικών.

Πχ. Το παιδί χρησιμοποιεί ρευστά χρώματα γιατί αυτό διευκολύνει την έκφρασή του καλύτερα, ενώ ο πηλός το αναστατώνει.

Ο **Lowenfeld (2005)** δημοσίευσε το βιβλίο «Δημιουργική και Ψυχική Ανάπτυξη» που περιγράφει τα χαρακτηριστικά της παιδικής τέχνης σε κάθε στάδιο ανάπτυξης και προδιαγράφει τους κατάλληλους τύπους καλλιτεχνικών μέσων και δραστηριοτήτων για κάθε ηλικία.

Ο **McLean (2008)** υποστήριξε πως τα παιδιά που συμμετέχουν σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες, εμπλέκονται σε μια σειρά γνωστικών, αισθητηριακών, σωματικών και συναισθηματικών διαδικασιών.

Η Τέχνη και φωνή των παιδιών με αναπηρίες

Ο **Taylor** (2005) διερευνά τις φωνές των παιδιών με αισθητηριακές διαταραχές μέσω έργων τέχνης, στα οποία οι μαθητές παρουσιάζουν και εκφράζουν τις προσωπικές τους εμπειρίες.

Η μελέτη του Taylor αποκάλυψε πως η χρήση και η εφαρμογή της τέχνης

και της ζωγραφικής σε νέους με αναπηρία μπορεί να μετουσιώσει τις αρνητικές και καταπιεστικές εμπειρίες της ζωής τους, ενθαρρύνοντας θετικές και χωρίς αποκλεισμούς προοπτικές.

Επίσης αναφέρει πώς **ο χώρος, η υφή και το χρώμα** σε ένα έργο είναι σημαντικά χαρακτηριστικά έκφρασης της ταυτότητας του έργου και, κατ' επέκταση, του εαυτού τους.

“Ισότιμη Συνεκπαίδευση”-

Προώθηση της Ενοιαίας Εκπαίδευσης μέσω των τεχνών

Δημιουργεί ένα ποικιλόμορφο περιβάλλον που προάγει την συνεργασία,
την κατανόηση και αποδοχή της διαφορετικότητας.

Προσαρμογή της τέχνης για τις ειδικές ανάγκες των παιδιών στο πλαίσιο της τάξης.

Η επιτυχία μιας καλλιτεχνικής δραστηριότητας/εμπειρίας έγκειται στην **αξιολόγηση, την απλοποίηση και την προσαρμογή** της δραστηριότητας στις ικανότητες και ανάγκες κάθε παιδιού.

Πολλές φορές οι δραστηριότητες μπορεί να υπεραπλουστευθούν ή να είναι περίπλοκες, και τα παιδιά να μη μπορέσουν να συμμετέχουν "ενεργά" στη δημιουργία της δικής τους αυτοκατευθυνόμενης εργασίας.

Τips για την προσαρμογή της τέχνης για παιδιά με ειδικές ανάγκες:

1. Παρουσιάστε και εξηγήστε με βήματα τη δραστηριότητα. Ορισμένα παιδιά δεν μπορούν να κατανοήσουν την ιδέα ως "ολότητα". Αλλά αν τους βοηθήσετε να ξεκινήσουν με ένα απλό βήμα 1 και βήμα 2 τότε αυτό μπορεί να είναι αρκετό για να τους επιτρέψει να συμμετάσχουν με επιτυχία.

Δεν θα πρέπει να είναι απλώς ένας παρατηρητής σε κάποιον άλλο που "δημιουργεί" το έργο τέχνης για αυτούς.

Ο Lowenfeld (1982) εξηγεί όμορφα ότι κάθε έργο ενός παιδιού είναι ένα νέο λουλούδι αν είναι δική του δημιουργία

2. Δώστε τα παιδιά με ειδικές ανάγκες περισσότερο χρόνο. Πολλά παιδιά μπορεί να χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να επεξεργαστούν και να ολοκληρώσουν τις οδηγίες. Αφήστε το παιδί να γνωρίζει ότι είναι εντάξει αν ολοκληρώσει μόνο μερικά βήματα του έργου. Αυτό μπορεί να βοηθήσει να μειωθεί η απογοήτευση και το άγχος που μπορεί να κάνει ένα παιδί να μην προσπαθήσει να συμμετάσχει καν.

3. Δοκιμάστε να παρουσιάσετε τις πληροφορίες σε οπτική μορφή για την ενίσχυση των εννοιών και των οδηγιών. Εάν είναι εφικτό χρησιμοποιήστε εικόνες με γραπτά βήματα για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

Δεδομένου ότι κάθε παιδί είναι διαφορετικό δοκιμάστε διαφορετικά πράγματα. Επίσης, μια ολόκληρη λίστα βημάτων μπορεί να λειτουργήσει καλά για ένα παιδί, αλλά μπορεί να είναι πάρα πολλές πληροφορίες για ένα άλλο. Ορισμένα παιδιά πρέπει να βλέπουν ένα βήμα κάθε φορά. Πρόκειται για πειραματισμό και προσαρμογή.

4. Δείξτε στο παιδί πως γίνεται η "δράση." Βλέποντας και μόνο πως γίνεται κάτι μπορεί να είναι αρκετό για το συγκεκριμένο παιδί, ώστε να ξεκινήσει με επιτυχία και να ολοκληρώσει τη δραστηριότητα.

Προσφέρετε εναλλακτικούς τρόπους να κάνετε τα πράγματα. Εάν ένα παιδί δυσκολεύεται να κρατήσει το μολύβι για μια δραστηριότητα, υπάρχει κάποιο άλλο υλικό που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει;

Πχ. Αντί να σχεδιάσει το θέμα , θα μπορούσε ίσως να χρησιμοποιήσει πηλό;

Μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολο να βρεθούν τρόποι προσαρμογής των δραστηριοτήτων για παιδιά με περιορισμένες κινητικές δεξιότητες και ικανότητες. Σκεφθείτε τροποποίηση της δραστηριότητας χρησιμοποιώντας αποτυπώματα. Τα παιδιά μπορεί να είναι σε θέση να πιάσουν ένα αντικείμενο στην παλάμη του χεριού τους μόνοι τους ή με χειροκίνητη βοήθεια. Κοιτάξτε γύρω και βρείτε αντικείμενα που μπορούν να βυθιστούν στο χρώμα και να πατηθούν στο χαρτί. Αυτός μπορεί να είναι ένας τρόπος για το παιδί να συμμετέχει ενεργά και όχι μόνο να είναι παρατηρητής, όπως κάποιος άλλος κάνει την τέχνη τους γι 'αυτούς.